

20.12.2007 16:12

SOF 20-12-2007 503

KØBENHAVNS KOMMUNE
Socialforvaltningen
Direktionen

NOTAT

FORTROLIGT

20-12-2007

Til

Sagsnr.
2007-26846

Redegørelse til SUD den 20. december 2007

Dokumentnr.
2007-486329

**Redegørelse om magtanvendelse, indberetning af magtanvendelse
samt medicinbehandling på botilbudet Tokanten 2001-2007**

1. Indledning

Medierne har igennem de seneste dage været præget af omtale af ulovlig magtanvendelse, manglende indberetninger af magtanvendelse, medicinbehandling og en række andre forhold på Botilbudet Tokanten på Persillevej på Amager. På baggrund af klage fra tidligere medarbejder Christina Petersen, samt fra andre tidligere medarbejdere, er der tegnet et billede af et botilbud præget af vilkårlig anvendelse af magt i forhold til brugerne, en fraværende praksis om lovpålagt indberetning, lemfærdig omgang med smertestillende og beroligende medicin og en generel rå tone i pædagogikken og omgangen med brugerne.

På den baggrund har Borgmesteren anmodet om en tilbundsående undersøgelse af forholdene på boafdelingen Persillevej 2A i den omtalte periode. Undersøgelsen er udarbejdet på baggrund af analyse af tilgængelig dokumentation, interview med nuværende medarbejdere på boafdelingen Persillevej 2A, interview med den tidligere medarbejder Christina Petersen samt møde med pårørende til brugerne på botilbudet.

Formålet med redegørelsen er at skabe et fuldstændigt overblik over forløbet, for på den baggrund at drage umiddelbare konklusioner i forhold til en placering af ansvaret herfor, samt at pege på en række fremadrettede initiativer til genopretning af tilbudet til beboerne på boafdelingen.

Overordnet har forløbet i forvaltningen i løbet af 2007 været, at man første gang i marts og siden i slutningen af april modtager henvendelse fra (nu) tidligere medarbejder Christina Petersen om uregelmæssigheder i indberetning af magtanvendelser mv. på botilbudet Tokanten.

I begyndelsen af maj indleverer forstanderen en redegørelse samt i alt 143 indberetninger om anvendelse af magt eller andre indgreb fra perioden 2005-2007, som ikke tidligere er indsendt til forvaltningen. I juli er praksis vedrørende indberetning af magtanvendelse mv. efter aftale mellem forvaltningen og botilbudets leder bragt i

60104 - SOF Centralt

Bernstorffsgade 17
1592 København V

Telefon
33173317

E-mail
SK24@sof.kk.dk

www.kk.dk

overensstemmelse med gældende regler, hvilket forstanderen bekræfter skriftligt.

I oktober indkaldes forstanderen til [REDACTED] for igennem en årrække ikke at have indsendt indberetning af magtanvendelse mv. til forvaltningen.

I november indgives klage til Folketingets Ombudsmand, som forvaltningen modtager. De pårørende og medarbejderne på botilbudet orienteres umiddelbart om Ombudsmandens henvendelse og om en mulig nyhedshistorie i medierne.

Den 16. december 2007 bringes den første historie i Berlingske Tidende. Det beslutes at der skal gennemføres en tilbundsående undersøgelse af de forhold, der omtales i medierne. Det meddeles forstanderen, at hun fritages for tjeneste mens undersøgelsen pågår og ved besøg på botilbudet udleveres dokumentation for et betydeligt større antal registreringer og ikke-indsendte indberetninger af magtanvendelse end det oplyste ved redegørelsen i maj

2. Redegørelse for indsendte og ikke-indsendte indberetninger om magtanvendelse og andre indgreb

Der henvises til bilag om "Bemærkninger til opgørelse over indberetninger om magtanvendelse i boenheden Persillevej 2A" og de 2 bilag med det underliggende talmateriale.

Der er den 16. december 2007 indhentet 587 indberetningsskemaer om magtanvendelse, vold mod personale, vold mellem beboerne og medicinhåndtering i boenheden Persillevej 2A. Skemaerne dækker perioden 2002 til juli 2007. De 431 af indberetningsskemaerne vedrører magtanvendelse, medens 109 skemaer vedrører vold mod personalet, 22 skemaer vedrører vold mellem beboerne og 25 skemaer vedrørende medicin givet som PN.

Indberetningsskemaerne om magtanvendelse er sammenholdt med de 143 indberetningsskemaer om magtanvendelse, som forstanderen indsendte sammen med sin redegørelse til forvaltningen den 3. maj 2007.

Ved analysen er dubletter mellem de to bunker af indberetninger om magtanvendelse søgt udtaget af den samlede gennemgang.

Der kan på grundlag af analysen af alle de modtagne indberetningsskemaer konkluderes følgende, at:

- der efter forvaltningens påtale om overholdelse af retningslinierne for indberetning af magtanvendelser til forvaltningen ikke siden 1. juli 2007 er konstateret nogle

ulovlige magtanvendelser i de indberetninger, der er indsendt til forvaltningen

- antallet af magtanvendelser pr. år i årene 2002- juli 2007 ikke i sig selv er unormalt for brugere, som er meget svage og hvis adfærd er karakteriseret ved at være ekstrem udadreagerende, manglende verbalt sprog og voldsomme problemer med egen hygiejne. Denne beboergruppe hører til den absolut tungeste på vores bosteder
- hovedparten af magtanvendelserne finder sted i årene 2004 og 2005
- kvaliteten af de udarbejdede indberetningsskemaer for 2002 - juli 2007 i mange tilfælde er meget dårligt beskrevet. Det er afgørende for at kunne vurdere indgrebets karakter (lovlig/ulovlig), at omstændighederne omkring selve indgrebet er udførligt beskrevet. Der er desuden i flere tilfælde anført flere magtanvendelser på samme indberetningsskema
- skønsmæssigt 90 pct. af indberetningsskemaerne vedrører 1 beboer
- de 173 ulovlige magtanvendelser vedrørende fastholdelse, jf. Servicelovens § 126, stk. 1 i perioden 2002 - juli 2007 for størstedelens vedkommende vedrører "lukket ude i haven" for 1 beboer, og for under 15 tilfælde vedrører "slæbt hen på værelse", og dette alene for 1 beboer
- en del af de 157 ulovlige magtanvendelser vedrørende fastholdelse i hygiejnesituationer i henhold til Servicelovens § 126, stk. 2 i perioden 2002 - juli 2007 kunne have været lovlige, hvis bostedet havde søgt forvaltningen om forhåndsgodkendelse om, og samtidig havde indsendt handleplan for, hvordan magtanvendelse i fremtiden kunne undgås. Reglerne om forhåndsgodkendelse trådte i kraft den 1. januar 2004 og indberetninger om magtanvendelse i hygiejnesituationer kunne derfor fra dette tidspunkt have været lovlige, hvis der var søgt om forhåndsgodkendelse
- de 27 ulovlige magtanvendelser vedrørende tilbageholdelse i boligen efter Servicelovens § 127 i perioden 2002 - juli 2007 drejer sig om "låst inde på værelset" og vedrører 25 tilfælde for 1 beboer og 2 tilfælde for en anden beboer
- de 109 indberetninger i årene 2002-juli 2007 om vold mod personale viser de meget vanskelige arbejdsvilkår, som personalet arbejder med i forhold til den meget svage gruppe brugere

3. Beskrivelse af praksis vedrørende magtanvendelse og andre indgreb på baggrund af interviews med medarbejdere, dokumentation mv.

Forvaltningen har den 18. og 19. december 2007 gennemført samtaler med 12 medarbejdere fra Persillevej 2A. Endvidere er der den 18. december 2007 afholdt møde med Christina Petersen. Endelig har forvaltningen gennemlæst personalemødereferater fra perioden 2002-2007.

Samtalerne med medarbejderne på Persillevej 2A efterlader det indtryk, at mange af de forhold, der er beskrevet i medierne, er forekommet, men som enkelte episoder og i mindre dramatisk form end beskrevet.

Som årsag til magtanvendelserne bliver der peget på, at personalet har grebet ind for at beskytte de øvrige beboere eller beboeren selv mod den udadreagerende adfærd.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Af referater fra personalemøder kan det udledes, at det er drøftet, hvor mange registrerede magtanvendelser, der er sket siden sidst, men man har tilsyneladende ikke drøftet, hvordan man forebygger indgreb i beboernes selvbestemmelsesret. Medarbejderne oplyser, at de i forbindelse med et personalemøde i januar 2007 selv besluttede at ophøre med at slæbe en beboer. Dette fremgår også af referatet.

[Redacted text block]

Det er indtrykket fra samtalerne med medarbejderne, at introduktion af nye medarbejdere bl.a. til reglerne om magtanvendelse sker ved sidemandsoplæring og på den nye medarbejders eget initiativ.

[REDACTED]

4. Beskrivelse af praksis vedrørende administration af PN medicin og anden form for medicinhandling

Embedslægeinstitutionen har senest gennemført tilsyn på botilbudet Tokanten d. 20. november 2007. I samtalerne med medarbejderne har spørgsmål om medicinhandling været vendt. Desuden er medarbejdere ved det stedlige sygeplejeambulatorium blevet bedt om at redegøre for samarbejdet med ledelse og medarbejdere på Tokanten.

Det fremgår af Embedslægens tidligere inspektioner, at der har været problemer med medicinhandling på Tokanten. Det blev påvist ved sundhedsfagligt tilsyn i oktober 2006 samt opfølgende tilsyn d. 13. november 2006. Problemerne drejede sig i det væsentligste om opbevaring og dokumentation.

Siden har Tokanten rettet op på en række ting. Ved sundhedsfagligt tilsyn den 20. november 2007 og i efterfølgende rapport er embedslægens overordnede konklusion, at "bostedet Tokanten i alt væsentligt fungerer tilfredsstillende". Det fremgår videre af embedslægens rapport, at "dokumentation af medicinordinationerne var korrekte. Medicinen blev opbevaret forsvarligt. Der var overensstemmelse mellem den ordinerede medicin og den i medicinskemaet anførte medicin" Embedslægeinstitutionen fremsatte dog også kritik af, at der "blev fundet medicin, der var taget ud af originalemballagen". Derudover afgav Embedslægeinstitutionen yderligere to anbefalinger om den sygeplejefaglige dokumentation og om dokumentation for indhentelse af informeret samtykke.

Fra sygeplejeambulatoriet i tilknytning til Handicap Center Syd oplyses det, at der generelt er et tæt samarbejde mellem ledelse og medarbejdere på Botilbudet Tokanten og sygeplejersker og psykiatrisk konsulent. Sygeplejerskerne kommer på Tokanten mindst to gange hver uge. Derudover indgår de ofte i konkrete samarbejder med Tokanten f.eks. vedr. diæter, hudpleje, sårpleje og afføringsproblemer. Sygeplejerskerne deltager dog ikke i de årlige planlægningsmøder.

Den psykiatriske konsulent tilser beboerne ved efterspørgsel og ordinerer al den faste psykofarmaka-medicin, samt PN medicin til Tokantens brugere.

Ifølge sygeplejepersonalet synes der ikke at være et ekstraordinært højt medicinforbrug på Tokanten. Dette kan konstateres via medicinbestillingerne fra Tokanten. Det fremgår desuden af sygeplejepersonalets notater, at der ikke i noget tilfælde gives fuld tilladelig dosis PN medicin hver dag. I forhold til den konkrete sag,

der har været omtalt i medierne, beskrives brugeren som en bruger med et meget kompliceret sygdomsforløb, hvor der har været en lang række kontakter til sundhedsfagligt personale. Brugeren er, oplyses det, tilset og medicineret af neurolog og psykiater.

Medarbejderne oplyser ved de individuelle samtaler, at de ikke kan genkende billedet af, at der sker overmedicinering på Persillevej 2a.

De beskriver, at der kun gives medicin efter de retningslinier, der er beskrevet i beboernes medicinkort og som ordineret af læge eller psykiater, og at anvendelsen af PN medicin registreres i cardex med tidspunkt, årsag og effekt.

De fleste medarbejdere fortæller, at der ikke gives PN medicin uden at der er prøvet andre tiltag først.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Det fremgår af personalemødereferater fra september 2004 og april 2005, at Forstanderen beslutter, at en bestemt beboer skal have fast PN i en periode, når hun kommer hjem fra dagtilbud, uanset hvordan hendes humør var. Det bør dog ud fra det oplyste bemærkes, at dette er foregået i dialog med det stedlige sygeplejepersonale.

Sygeplejeambulatoriet oplyser, at nye medarbejdere kommer på kursus i medicin håndtering.

5. Administration af beboermidler, samt spørgsmålet om afholdelse af udgifter til hjælpemidler af beboernes penge

Der er den 19. december 2007 foretaget en gennemgang af praksis vedrørende administration af beboermidler på botilbudet Tokanten.

Tokantens forretningsorden i relation til håndtering af beboermidler er gennemgået. Forretningsordenen lever op til af forvaltningen udstukne retningslinier, den følges nøje, og der er derudover intet at bemærke.

Persillevej 2A's beboerregnskaber er gennemgået 2 år tilbage og der er foretaget stikprøver af årene 2001 til 2005. Vedr. Tokantens øvrige beboerregnskaber er der for alle årene foretaget stikprøver.

Efter en foreløbig gennemgang er der følgende at bemærke:

Enkelte beboere har afholdt udgifter til hjælpemidler, som måske burde være afholdt over botilbudets budget. Det drejer sig om tre beboere, der har afholdt udgifter til sugelagner, sejl, bækken, tryghedsbælte mv. Samlet set er der ved den foreløbige gennemgang konstateret, at der har været afholdt udgifter på samlet kr. 22.545 i

perioden fra 2001 til 2007, udgifter som efter en konkret vurdering muligvis burde være afholdt af botilbudets budget.

Forvaltningen vil straks i 2008 foretages en fuldstændig gennemgang af bilag for samtlige beboere i perioden. Der hvor det kan dokumenteres, at udgifter har været afholdt uretmæssigt over beboernes egne midler, vil der ske en tilbagebetaling.

6. Pårørendes kommentarer til forløbet

Den 25. maj deltog konsulenter fra Tilsynskontoret i Tokantens erstatningsrådsmøde. På mødet gav de tilstedeværende pårørende udtryk for, at det bestemt er deres vurdering, at beboerne trives på bostedet. De synes, at beboernes privatliv respekteres og at der generelt er høj etik og moral på Tokanten. De tilstedeværende pårørende gav også udtryk for, at de føler at de er velkomne på bostedet, og at de synes, at de har en god dialog med ledelse og medarbejdere på bostedet. De gav dog også udtryk for, at de synes bostedet er præget af uro, og at der er for lidt personale på bostedet.

Endelig angav de tilstedeværende, at de føler at de generelt er velorienterede om bostedets forhold, men at der de ikke føler sig medinddraget i arbejdet med beboernes handleplaner, fordi oplægene er udarbejdet før de ankommer til mødet.

Den 19. december blev der afholdt et orienteringsmøde for pårørende på botilbudet med deltagelse af Socialborgmester Mikkel Warming samt forvaltningen.

Flere af de pårørende tilkendegav at

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

7. Samlet konklusion, herunder personalemæssige konsekvenser

Det kan overordnet konstateres, at der igennem årene fra 2001 til 2007 har været en række forhold på Botilbudet Tokanten, som kan kritiseres:

Personalet har i perioden frem til 1. juli 2007 foretaget i alt 587 registreringer af magtanvendelse, vold mod personale, vold imellem beboerne og medicinhåndtering. Heraf vedrører de 431 registreringer magtanvendelse. Socialforvaltningen har indtil april måned 2007 alene modtaget 9 indberetninger om magtanvendelse. Siden 1. juli 2007 har forvaltningen modtaget 24 indberetninger.

Af de foretagne indgreb er ca. 90% rettet mod en enkelt beboer på Persillevej 2A. Ud fra det foreliggende materiale, må det vurderes, at en stor del af disse indgreb er ulovlige. En betydelig del af disse ville dog have været lovlige, hvis der var ansøgt om forhåndsgodkendelse. Blandt de øvrige er der en del, der kan forstås som egentlige overgreb, som det også har været nævnt i pressen. Hovedparten af disse indgreb har fundet sted i perioden 2004-2005.

Fra juli måned 2007 er praksis vedrørende indberetning af magtanvendelse mv. bragt i overensstemmelse med gældende regler. Og der er ikke siden konstateret tilfælde af ulovlig magtanvendelse.

Der er på baggrund af den foretagne undersøgelse ikke grundlag for at rette kritik af medicinhåndteringen på Tokanten. Embedslægens rapport har ikke fundet afgørende kritikpunkter, og der er et tæt samarbejde mellem ledere og personale om medicinhåndtering og andre sundhedsforhold. De i medierne fremsatte klager er dog så alvorlige, at det må være en central opgave fremadrettet at sikre fortsat tæt samarbejde med sundhedspersonale om navnlig meget støttekrævende brugere og sikre høj etik og løbende opfølgning på brugen af PN medicin.

For så vidt angår praksis om administration af beboermidler er der ikke ud fra det foreliggende grundlag for at kritisere forretningsgange og regnskaber for beboernes midler. Det kan imidlertid konstateres, at der i et vist omfang har været afholdt udgifter over beboernes midler, som afhængig af en konkret vurdering burde have været afholdt på botilbudets budget. Dette vil i givet fald være stærkt kritisabelt.

[Redacted text]

- [Redacted text]
- [Redacted text]
- [Redacted text]
- [Redacted text]
- [Redacted text]
- [Redacted text]
- [Redacted text]
- [Redacted text]

[Redacted text]

Det er et princip i forvaltningsretten, at det påhviler den enkelte forvaltningsmyndighed selv at fremskaffe fornødne oplysninger i de foreliggende sager. I den forbindelse skal også tjenestemænd medvirke til sagens oplysning. [Redacted text]

[REDACTED]

8. Fremadrettede initiativer

Der er med virkning fra 20. december 2007 sket konstituering af forstander Flemming Nielsen, [REDACTED], som ny forstander for botilbudet Tokanten.

Der skal i samarbejde mellem forvaltningen og den nye ledelse på Tokanten udarbejdes en handleplan, der skal føre til sikring af et passende tilbud til de 8 beboere på boafdelingen Persillevej 2A og for de øvrige beboere. Handleplanen skal samtidig skabe et solidt og fælles fagligt fundament for det videre arbejde med udviklingen af faglighed og pædagogik på botilbudet, herunder navnlig praksis vedrørende forebyggelse af vold og konflikter, efterbehandling af episoder med vold eller konflikter, håndtering af medicin mv.

Handleplanen skal som minimum indeholde følgende:

- En fuldstændig psykiatrisk og neuropædagogisk udredning af alle beboerne ved ekstern konsulentbistand
- Udarbejdelse af fornyet handleplan for hver enkelt beboer, herunder vurdering af behov for værgemål, ledsageordning, supplerende hjælpemidler mv. i samarbejde med Handicapcenteret
- Undersøgelse og fremadrettet håndtering af praksis vedrørende magtanvendelse mv. på botilbudets øvrige afdelinger.
- Indsats for besættelse af ledige stillinger evt. ved tilbud om rotation til faste medarbejdere fra andre botilbud

- Styrkelse af det psykiske arbejdsmiljø gennem supervision og udarbejdelse af fornyet APV
- Der skal foretages en fuldstændig gennemgang af samtlige beboeres regnskaber for perioden fra 2001 til 2007 og foretages tilbagebetaling der, hvor det kan konstateres at udgifter uretmæssigt er blevet afholdt for beboernes midler

Handleplanen skal være udarbejdet primo januar og implementeres umiddelbart derefter.

Forvaltningen vil i øvrigt tage initiativ til et møde med de tidligere ansatte medarbejdere på afdelingen for at se, om det kan bringe nye oplysninger frem.

Derudover skal botilbudet naturligvis indgå i det løbende arbejde med det såkaldte faglige udviklingsprojekt og de 6 indsatsområder, herunder efteruddannelse af medarbejdere, implementering af Det Fælles Ethiske Kodeks, implementering af den kommende politik for bruger og pårørendeinddragelse mv.

Socialudvalget vil modtage orientering om handleplanens implementering i løbet af 1. kvartal 2008